

ISKRE

leto 13/2
1980/81

Tu, qui vis te nosse,
scis esse te?

(sv. Avguštin)

SEMENIŠKA
KNJIŽNICA
V VIPAVI

ODMEV NA 1. LETOČNJO ŠTEVILKO "ISKER"

Kopárski škof dr. Janez Jenko piše:

"Dijakov vas je resda samo 35, a prispevke je objavilo le 11 dijakov. V prozi poleg mentorja prof. Otmarja Črnilogarja, urednika in dveh športnih referentov so sodelovali samo trije dijaki...

...Vesel sem letošnje številke ISKER, ki naj bi se iskriale tudi v letu 1931. Toplo priporočam sodelovanje pri vašem notranjem glasilu. Vsak izobraženec, kaj šele duhovnik, si mora opiliti jezik in slog, da more z mislimi na dan pred ljudmi. Včasih je bil duhovnik tudi literat in pisatelj. Danes mora duhovnik pridigati, sestavljati predavanja, pa tudi uredniško in književno delo mu pogosto ni prihranjeno."

V pismu nadškofa Alojzija Šuštarja beremo:

"Izrekam vam vse priznanje, da ste pripravili tako lepo in bogato številko. Upam, da boste pod vodstvom prof. Črnilogarja mogli uspešno nadaljevati svoje delo. ISKRE naj bodo res prijateljska vez in naj nudijo možnost za odkrit pogovor med vami in vsemi tistimi, ki z zanimanjem spremljajo vaše delo in življenje. Bogata in pestra vsebina, zanimanje za najrazličnejša vprašanja človeka in lep slovenski jezik naj bodo izraz vsega tega, kar vam hoče nuditi Slovenska verska šola v Vipavi in za kar si sami prizadevate. Želim vam veliko uspeha in božjega blagoslova, pa tudi vztrajnosti in temeljitosti pri vašem delu."

Škofijski ordinariat v Mariboru nam je poslal zelo kratko pismo novega škofa Franca Krambergerja:

"Vaših ISKER smo se razveselili in želimo obilo božjega blagoslova pri vašem literarnem delu."

Sestra Amabilis v imenu trnovskih sester:

"Želimo, da bi bilo 'mnogo blaga in mnogo zlata'. Naj se uresniči: 'dobil sem Boga, dal bi ga rad tudi drugim,' tiho - mirno - neusiljivo!"

Znanka Klara piše četrtošolcu:

"Že naslovna stran mi je povedala, da v to glasilo pišejo mladi ljudje, ki bodo nekoč tudi sami sveča: goreli bodo, izgoreli, nase bodo pozabili, toda njihova srca bodo zadovoljna..."

...Ko sem prebrala delo mentorja "Moji trije sodi", sem se že prestrašila, da bodo vsa dela tako globoka...

...Motilo pa me je, da niso nekatere stvari opisane podrobneje. Npr.: Izlet v gore se mi zdi preveč samega opisovanja; lepo bi bilo, če bi se avtor ustavil ob lepotah dalj časa. Meni osebno ni všeč, da je dogajanje postavljeno v daljši čas in kraj (morda je to potrebno). Morda bi se obiskovalec planin ustavil ob posameznih znamenjih."

ŠKRLATICA

Sonce je pogledalo izza Stenarja. Zaradi bleščanega snega sploh ni bilo opaziti prej dobro vidnih razov in kaminov v steni Stenarja. Malo bolj proti levi se je odprl pogled na mogočno severno steno s Triglavom na vrhu. Beli jeziki snežišč so se spuščali globoko v še temno dolino Vrat. Kljub temu amfiteatru lepote je noga samo za hip zastala. Pogled je zajel vse hkrati. Za trenutke je pobožal stebre Severne stene in se je ustavil na vrhu s soncem osvetljenega Triglava.

Pet nas je bilo. Namenjeni smo bili na Škrlatico. Prečkali smo že snežišče in že je nad nami stala mogočna stena. Hitro smo začeli s pripravami. Tovariši so se hecali in govorili o vremenu. Jaz sem ponoči slabo spal, zato sem bolj malo govoril. Domenili smo se za dve navezi. Kljub slabi skici smo hitro našli prehod. Seveda samo z očmi. Meni se ni zdelo da bom mogel priti čez to steno. Ker ni bilo časa, nisem dosti razmišljal. Komaj sem si na glavo poveznil rdečo čelado, mi je že soplezalec stisnil v roke najlonsko vrv in mi velel, naj ga varujem. Zgrabil sem za vrv in verjel, da bi ga res udržal, če bi spodrsnil na snegu, ki je še ležal pod steno. Nekaj rastežajev nam je šlo gladko. Ko sem varoval v zajedi pod previsom, mi je nekaj drobnega kamenja zaropotalo po čeladi. Oton, ki je bil pri meni, se je takoj vrgel k steni v kritje. Tedaj sem spoznal, kako se lahko umaknem padajočemu kamenju.

Zrak je bil čist in pogled mi je uhajal k Severni steni in k vrhovom v okolici Triglava. Misli so mi šle stran od plezarije. Oton me je opozoril, da me zgoraj že kličejo. Odvezal sem se in hitro stopil naprej. Če ves zasanjan, sem že ob prvem koraku sprožil kamen. Oton mi je rekel, naj pazim. Dejal je, da stena hoče imeti celega človeka, ne polovičarja. Od tedaj sem pazil, da se niti pesek ni več zakotalil izpod podplatov.

Vzpenjali smo se in sonce je čedalje huje žgalo. Proti vrhu smo občutili žejo. Pokazalo se je tovarištvo, ko smo si trije razdelili zadnji požirek pijače. Če je zapelo kladi-vo in klin je zlezel v razpoko. Z vrha se je oglasil še zadnji "varujem". Z neznansko silo sem se zagnal proti vrhu. Na vrhu sem se počutil srečnega. Bilo je kot na praznik. Niti žejen nisem več bil. Sonce se je v neštetih barvah bleščalo na snegu. Zbasali smo opremo v nahrbtnike. Po snežnih jezikih smo se zadržali v dolino. V Vratih smo dobili čaj, ki je dobro del našim žejnim ustom. V naši stoenki smo tudi imeli še nekaj za naše lačne želodce.

Naša tura se je tako končala. V mišicah sem občutil prijetno bolečino. Po prihodu v Vipavo je moj obraz kar žarel od ponosa, pa tudi zato, ker me je ožgalo močno sonce.

Janez Kobal

BESEDA

Ena beseda,
dve besedi,
tri besede,
.....

Veriga besed,
neizmeren kaos,
.....

En kaos,
dva kaosa,
trije kaosi,
.....

Martin Krapež

SMRT BRATRANCA

Neko poletje sem bil na morju. Da bi prihranil denar, sem si privoščil poceni letovanja pri teti. Teta stanuje z možem v skromnem, toda lepo urejenem stanovanju nedaleč od morja. Ima dva že starejša otoka. Najstarejši je takrat študiral elektroniko, mlajši pa se je učil za mornarja. Ker je bil tudi tetin stric nekoč mornar in mu je bilo morje drugi dom, so imeli majhno jahto, ki so jo vestno varovali. Z njo so večkrat odpluli na morje. Tako smo se večkrat odpravili na enodneven izlet tudi takrat, ko sem bil jaz tam. Z nami je bil vedno bratranec, ki se je učil za mornarja. Kljub temu, da je bil starejši od mene, se je med nama razvilo prijateljstvo, ki naju je povezovalo bolj kot sorodstvena vez. Skupaj sva se kopala po dnevi, zvečer pa igrala šah, karte, gledala televizijo.

Po dobrem tednu počitnic, ki je minil, kot bi trenil, sem se odpravil domov. Teti sem se lepo zahvalil za gostoljubnost in se poslovil. Če najpristrčnejše sem se poslovil od bratranca, s katerim sva si trdno obljubila, da se bova o prvi priložnosti spet dobila. Žal, takrat noben od naju niti pomisliti ni mogel, da obljube ne bova mogla nikoli več uresničiti.

Ko sem se vrnil domov, je življenje teklo po starem. Kmalu sem šel v šolo in meseci so hitro minevali. Počasi sem končal osmi razred in prišel v semenišče. Bratranec je končal nižjo šolo za mornarja in se veselil, da bo šel v službo na ladjo. Pozneje se je nameraval izučiti za častnika. Šel je na ladjo prekooceanske plovbe; vmes se je nekajkrat vrnil domov.

Zadnjič se je vrnil letos poleti ravno dva tedna pred stričevo novo mašo. Doma je pripovedoval o svojih doživetjih, opisoval lepe kraje, ... Ves je bil navdušen nad svojim delom in poln energije.

Nekega večera se je s prijateljem peljal v avtu po cesti iz Ankarana proti Kopru.

Začelo je deževati in cesta je postala na mah spolzka. Prijatelj, ki je vozil, se je tega prepozno zavedel. Na ovinku ju je pri veliki hitrosti vrglo s ceste in avtomobil se je z vso silo zaletel v drevo. Kljub temu, da je bil avtomobil boljše sorte, ga je popolnoma spačilo. Naključje je hotelo, da je takoj nato pripeljal mimo rešilni avto. Reševalci so takoj priskočili in oba rešili iz razbitin. Prijatelju ni bilo nič hujšega, bratranca pa so morali nemudoma odpeljati v bolnišnico. Diagnoza je bila: na več krajih zlomljena skoraj vsa rebra, popolnoma raztrgana jetra, močno poškodovane ledvice, počeni kolčni sklepi in medenica, hrbtenica cela. Tri dni je bratranec še živel, tri dni se je bojeval s smrtjo, tri dni se njegovo mlado, življenja polno srce ni hotelo predati smrti. Tri dni je smrt stražila ob njegovi postelji. Četrty dan ji je kljub želji po življenju in kljub prizadevanju zdravnikov podlegel. Četrty dan ga je smrt končno dobila v svoje roke in ga ni izpustila več. Umrli je tiho, mirno, kakor da bi se hotel po dolgem boju le za kratek čas odpočiti. Toda zdaj vemo, da ta čas se bo raztegnil in končal šele ob vstajenju poslednji dan.

Pokopali smo ga na željo matere v Ajdovščini v njenem domačem kraju. Ko smo ga spremili na njegovi zadnji poti, je bilo tudi nebo tako otožno in žalostno. Še ono se je težko poslovilo od človeka, ki je prezgodaj umrl. Dežne kaplje in solze so močile krsto in grob.

Lojze Furlan

* * * * *

Nekateri ostanejo brez besed samo tedaj, ko imajo
polna usta.

Srednješolci, so kot živo srebro. Toda starejši in
mlajši mislijo, da jih imajo zase.

* * * * *

KRALJEVSKA IGRA

Streljal sem z zračno puško. Čisto nova je bila. Padel je vrabček. Sivo baržunast puhec je postajal bolj in bolj poten. Toploto telesca je veter odnašal skozi moje prste. Nisem si ga upal vreči na tla z viška. Lepo sem ga, kot v obredu, položil pod deblo bližnjega drevesa.

Ta dogodek mi je stopil pred oči, ko sem čakal, da bo Samo potegnil naslednjo potezo. Ni slajšega občutka, kot biti general. "Kmet mi bo padel," sem pomislil: "kmet je kruh bogatinom. Vsakega kmeta izgubiti je hudo, ker ga nikoli ni mogoče več nazaj dobiti."

"Ha, ha, tvoja trdnjava je matirana."

"Nič ni večnega," sem brezбриžno izjavil, bolj sam sebi, kot njemu.

"Ali igray, ali pa ne igrava več," me je začel priganjati. Maščevanje je pač vedno sladko.

Mirno sem gledal na figure. Pravzaprav nisem mislil ničesar. Čutil sem njegov pogled na mojem čelu in v očeh, ki so se bleščale.

"Kmeta bi še žrtvoval, toda trdnjavo. Mojo trdnjavo, ki sem jo imel, da sem z njo varoval kraljico.

Slišal sem tiktakanje budilke in Samov vzdihljaj. Gorje premaganim. Zmaga je vedno prijetna.

Premikal je figure naglo in nepremišljeno. Zdolgočaseno je pogledoval po omarah, kot bi na njih iskal nepobrisanih prah. V meni pa je rastla volja do igre. Nekaj pa me je le motilo v moji zmagoviti igri. Ostajali so mu še kmetje, ki so z vso svojo gibljivostjo branili kralja.

Pripeljal sem jim skakača in lovca za hrbet. Padali so drug za drugim. Tudi njemu se to ni zdelo prevelika škoda.

"MAT!" sem ponosno dihnil. Oči so se mi zasvetile od veselja.

"Mmmm..." Naslanjal se je na mizo, gledal v desko in izmikal svoje oči mojim. Veselje je žarelo iz mene, a ni bilo nikogar, ki bi se veselil ob meni.

Molče sva postavila figure za novo igro. Jaz sem molčal in mislil o zmagi. Samo je molčal in mislil o zmagi, ki bo prišla.

Peter Planinc

NOČNA IMPRESIJA

Na oknu slonim,
z licem ob šipi drhtim.
Gledam
po mestu
svetle luči.
Slušam
osamljene krike -
čudne glasove noči.
V telesu pokoj
a v srcu nemir.
Slonel sem
ob oknu
tisto noč.

Mirko Robba

BALADA MOJEGA TELESA

Nekoč
iz življenjepisa
mojega telesa -
ne duha -
izpadel **bo**
zadnji list.
Bo pohojen,
pozabljen.

Mirko Robba

NOVE SMUČI

Sneg je prekril vse zelene površine. Le tu pa tam je iz te bele blazine še štrlel kak kamen. Majhne dolinice in iz snega štrleči kamni so razgibali pobočje.

Bilo je lepo zimsko popoldne. V tej beli, bleščeči pokrajini se je razlegel vrisk otrok in šelestenje sank ter smuči, ki so hitro in lahno drsele po pobočju. Ob vsakem uspelem, še bolj pa ob neuspelem poskusu, se je hrup otrok še povečal. Tudi vsakega novega prijatelja so z veseljem sprejeli.

Tej veseli gruči se je pridružil Marjan. Ponosno je prikorakal s svojimi novimi smučmi. Obraz mu je žarel od veselja. Prispel je na vrh pobočja, snel smučke z ramen in jih pričel pripenjati na noge. Ostali otroci pa so še naprej vztrajali v svojem veselem razpoloženju, kot da Marjan ne bi prišel v njihove vrste, z novimi smučmi. Sedaj, ko je bil pripravljen na spust, se kar ni mogel odriniti. Zamislil se je, nič več ni bil tako vesel in razposajen, kot je bil prej. Sam pri sebi je ukal:

"Ali se bom jaz sploh upal spustiti po pobočju?"
Na vrh je prišel prijatelj, si pripel smučke in zdrsel.

"Če je temu šlo, bo šlo tudi meni! Saj tudi jaz ne smučam prvič."

Vendar ne, ni se mogel ganiti z mesta, čeprav je poskušal. Njegove mišice so otrdele, obraz ni več tako žarel. Čutil je, da postaja vedno bolj strahopeten. Enkrat ga je spreletela vročica, da mu je bilo vroče, kot bi stal v ognju, pa zopet mraz, da se je tresel.

Tedaj se mu nekdo približa. Ustrašil se ga je.

"Kaj mi spet hoče? Ali že vsi vedo?"

"Ne, ne bom pustil, da bi prišel do mene. Raje se umaknem, da me ne bo nihče videl."

Ker pač drugega izhoda ni imel, se je spustil. Nič ni gledal ali poslušal, kako smučke narahlo tečejo po uglajenem snegu, iskal je le samote.

Umaknil se je gruči in obstal ob golem jesenovem grmu. Na njem je opazil prepletajočo se robido. V njej je gledal svoje prijatelje, ki so ga danes vsi nekam čudno bodli s svojimi pogledi. Ves obupan in strt si je snel smuči ter sedel na mrzel sneg. Poskušal se je umiriti, a vest mu je vedno bolj razgaljala notranjost.

"Ja, če bodo moji prijatelji, sosedje, domači kaj posumili? Če me kdo kaj o tem vpraša?"

Rekel bom: "Kaj pa tebe to sploh zanima?"

Če dolgo se je Marjan vrtil v tem začaranem krogu vprašanj. Naposled zapusti gručo otrok, smuči pa pusti prislonjene ob grm.

Martin Krapež

ŽIVLJENJSKA SREČA

Življenje moje teče in hiti v daljavo.

Vprašam se, od kod, kam in kod.

Ne, ne vem, zato se raje ne ozrem!

Kam me to življenje pelje,

kaj je sojeno doseči nam?

Veselje, srečo, morda žalost?

Pa pravijo, da vsak srečo kuje sam.

Alfonz Žibert

MOJI SMUČARSKI POSKUSI

Letošnja zima je tudi v Vipavi pokazala bolj ostre zobe. Prišel je prvi sneg. Prinesel je največ veselja otrokom, čeprav ga ni bilo dovolj za sankanje. Pred nekaj dnevi sem se zagledal skozi okno. Velike snežinke so počasi poplesavale proti tlom. Dva majhna otroka sta prišla s sankami

pred semenišče. Seveda pa snega ni bilo dovolj za sankanje, zato sta pričela pripravljati teren. Odložila sta sanke in pričela nositi sneg skupaj, ter pripravljati progo. Ko pa snega le ni hotelo biti zlepa dovolj, sta obupala in se začela s snegom obmetavati, nazadnje sta se še stepla, potem pa šla vsak po svoje.

Ob vsem tem sem se zamislil v leta nazaj, ko sem kot otrok počenjal iste stvari. Snega nam otrokom pozimi ni manjkalo, še preveč ga je bilo in naveličali smo se ga. Sneg smo imeli skoraj pol leta, tako da smo imeli skoraj eskimsko življenje. K našemu "zimskemu športu" pa ni spadalo le smučanje in sankanje ampak je bilo treba vsak dan peš v šolo, kar pa ni bilo vedno tako zanimivo. Kadar je zapadlo veliko snega, mi je oče naredil stezo s krpljami, da sem lahko šel v šolo. Najlepše je bilo takrat, ko je sneg zamrznil in sem hodil po vrhu, ne da bi gazil.

Spominjam se dogodka, ko sem hodil v prvi razred. Na snegu je bila trda skorja ledu. Prišel sem do velikega zameta. Pokrival ga je led in nikakor nisem mogel splezati na vrh. Plezal sem in plezal, pa sem zmeraj zdrsnil nazaj v dolino. To se je ponovilo nešteto krat, nazadnje pa se mi je le posrečilo preplezati to snežno oviro. Seveda sem zamudil pouk, pa se učiteljica ni hudovala, samo smejala se je. Domov iz šole nisem imel težav, saj sem kar na šolsko torbo sedel, pa sem bil takoj v dolini. Doma sem seveda potožil, kako mi je tisti zamet zagodel. Oče je naslednje jutro vzel lopato, šel in naredil stopnice čez zamet. Tako sem lahko mirno hodil v šolo, pa še ponosen sem bil na moje stopnice v zametu.

Ko sem bil večji, sem lahko hodil v šolo s smučmi, kar je bilo lepše, saj sem se lahko spotoma s sošolci smučal. Zato pa sem včasih prišel iz šole, ko je že bila tema. Tedaj sem zvrnil krivdo na učiteljico, češ da nas je zelo dolgo držala pri pouku.

S sošolci smo naredili skakalnico, seveda tako, da učiteljica ni videla. Priredili smo prvenstvo v skokih.

Zame so se le ti že na samem začetku končali. Pri skoku sem strahotno telebnil in pri tem zlomil kar obe smučki. Tako je bilo zame že prvo prvenstvo klavrno, pa tudi zadnje. Novih smuči nisem več dobil in sem ostal brez njih do danes.

V svoji smučarski karieri sem uničil nekaj parov smučk, a vedno odnesel celo kožo. Prve smučke sem imel že preden sem pričel hoditi v šolo. Bile so zelo preproste in še zdaleč ne podobne Elanovim, kakršne sem pozneje lomil. Moje prvo smučišče je bilo na vrtu pred hišo, ki pa je bil čisto raven in za smučanje sploh neprimeren. Zato sem se večkrat povzpел na strmo pobočje za hišo, ker sem hotel biti enak starejšemu bratu. Lažje je bilo iti v hrib, kot nazaj v dolino, kamor je šlo kar po glavi. Take izkušnje sem si potem vsaj za nekaj dni zapomnil.

Večkrat sem se smučal s smučmi tudi v gozdu, kar pa mami ni posebno ugajalo, ker se je bala, da bi se izgubil. Eden izmed takih pobegov se mi je tudi ma čeval. Nekoč sem naletel na sled neke čudne zverine. Prepričan, da je to najmanj volk, sem jo urno popihal proti domu in povedal strašno novico. Brat je šel gledat, pa je videl samo sledove srnjaka. Mene pa ni o tem prepričal in si kar nekaj časa nisem več upal stikati po gozdu.

Smučar res nisem bil nikoli, saj se je vsak poskus na tem področju že na vsem začetku žalostno končal.

Franc Likar

* * * * *

Čeprav si tepen, ne da bi se branil,
tvoje trpljenje nekomu pomaga rešiti
drugega in s tem uničiti sovraštvo do
človeka, ki te je pretepel.

* * * * *

MOJE KNJIGE

Bili so časi, ko nisem bral ničesar. Bili so časi, ko sem bral le stare zaprašene časopise, ki sem jih našel v orumeneli, stari škatli iz lepenke. In bili so časi, ko sem bral po dve uri, morda celo več.

Bral sem knjigo za knjigo; komaj sem končal eno, že sem vzel v roke drugo. Če sem popoldne srečal prijatelja, je bila prva misel, ki sem jo neopazno vpletel v pogovor moja pravkar prebrana knjiga.

"Pa to knjigo, si že prebral?" me je največkrat dobronamerno prekinil prijatelj. In poiskal sem še tisto knjigo in jo prebral.

Včasih vzamem v roke knjige in se zabavam s tem, da ugotavljam, zakaj je bila knjiga napisana. Ali iz nečimrnosti, ali iz potrebe, darovanja in zopet druge iz pohlepa. Kadar bi rad vladal, listam po življenjepisih Aleksandra, Cezarja, Napoleona in drugih, in kadar me obide želja, da bi me ljudje spoštovali kot pobožnega, vzamem v roke knjige napotkov za versko življenje.

Nekoč sem naredil poizkus. Prvi dan sem bral knjigo pet minut. Drugi dan sem si vzel zanj že deset, nato dvajset, potem prvi študij.

"Zakaj ne bi človek prebral čimveč v svojem življenju?!", sem si zatrjeval vsak dan. Najmarljivejši preberejo v svojem življenju nekaj tisoč knjig. In ko sem bral ves študij, sem zapolnil še odmore, in ko nisem mogel več podaljševati branja, sem se trudil, da bi bral čim hitreje. Ko sem tu prišel na mejo možnosti, sem se znašel v slepi ulici. Zagnal sem knjige v kot in se pričel učiti Morsejeve abecede.

Spoznanje sledi spoznanju, rojstni dan rojstnemu dnevu, in včasih si preberem misel iz svetega Pisma: "Pusti vse in hodi za menoj."

Peter Planinc

ZIMA

S prvo lastovico
pomladanski dnevi
odleteli!

Privršala
jesen
zima
mrak
noč.

Martin Krapež

NEMOČ

V čolnu majavem
klecavo stojim.
Kje trdna so tla?

Noga išče podlage trdne,
v duhu borita se, noč in dan.
Želje v daljave pravljič hite,
kjer so žabe in štoklje sestre.

Duh pa hoče navzgor,
kjer ni skala majava,
kjer žebelj varuje magnet.

Martin Krapež

* * * * *

Molitve so dejanja dejanj.

* * * * *

POGLED SKOZI OKNO

Bilo je deževno popoldne. Po dolgem, predolgem času je zvonec naznanil glavni odmor. Ker ob takih dneh ni kaj početi, sem zamišljen in nekoliko zaspan odšel v spalnico. S seboj sem vzel knjigo, da bi bral, a ko sem pogledal skozi okno, me je veselje do branja minilo.

Naslonil sem se na okensko polico in opazoval. Pogled me je sprva vodil po gričih nasproti Vipave. Zagledal sem se v vas Slap. Prijazna vasica! Res, da jo sestavlja le nekaj hiš, vendar so te med sabo tako povezane, da se mi zdi, kakor da ena brez druge ne bi mogle stati pokonci. Sredi vasice stoji mogočen zvonik, ki izgleda mogočen, čeprav ni hudo velik.

Sunek vetra in dežja se mi je zagnal v obraz. Šele tedaj sem se zavedel.

A že mi je pogled obvisel na kostanjevi mladiki tik pred mano. Na njej je sameval en sam rjav ovenel list. Zibal se je in s težavo zdržal pred sunki vetra, ki so mu kar naprej stregli po življenju. Nekaj časa je kljuboval, a počasi mu je zmanjkovalo moči. Slednjič ga je veter odtrgal in odnesel s seboj. Na isti mladiki pa je kukal v svet nov poganjek, ki se bo spomladi razbohotal in razživel...

Saj tako je naše življenje. Živimo v skupnosti in se dopolnjujemo med seboj, kakor strnjena vas. Med nami je Kristus, kakor je v vasi cerkev z zvonikom. Naše življenje teče in teče, tja do jeseni. Že malo večji sunek sil, ki jim nismo kos, nas pobere za sabo, odvede v večnost. Za nami pa pridejo drugi, krepkejši. Ti nadaljujejo naše delo na zemlji.

Marko Tomažič

SVOBODA

Ob križih v oknu fant stoji,
otošno srce v daljavo strmi.

Hoče ven,
da s siničko bi žvižgal,
ob lepi cvetici bi pel!

Svoboden je,
rešen železnih je križev.
A noge v blatu stoje,
oči mu v železne križe strme.

Martin Krapež

MOST LJUBEZNI

Na drugi strani morja
nas čaka sreča, veselje.

Na drugi strani so vsi,
so mlajši, starejši.

Na drugi strani je luč,
ki nas vabi k sebi.

Zgradimo si most, brv ljubezni
na drugo stran, kjer bomo srečni.

Denis Agapito

VODIČ MOJEGA ŽIVLJENJA

Srečen sem,
da lahko hodim varno,
da na moji poti si Ti,
mojega potovanja vodnik.

Miran Srša

TI ŠE VEŠ?

Ti se spominjaš,
da si naš Bog?
Ti še veš,
da smo le prah te zemlje?
Ti, naš Gospod
vesoljstva vladar.

Ti, naš Gospod in naš Bog,
ne daj nam čez mero bremena.
Saj veš, saj se spominjaš,
da smo in bomo ljudje.

Franc Pavlič

VIHARNIK

Stoji visoko v gori,
nobena sila ga ne zlomi,
vetrovom vsem kljubuje,
nobena burja ga ne izruje.

Alojz Furlan

Pot je postala naenkrat strma. Zaustavil sem se. Obrisal sem si potno čelo in globoko zajel sapo. Kakor se prebudi nezavestnež k življenju, sem se zdramil iz svojih sanj in bolešno zastokal:

"Kaj iščem? Kaj hočem?"

Z ihto sem se zopet zagrizel v hrib, kot da bi hotel z dirjanjem izruti iz sebe napetost, ki je ležala v meni. Enakomerni koraki so me ponovno uspavali. Misli so se zopet pomešale:

"Umrla bo... zdravnica pravi... hudo je z njo... o, mama..."

"Mama, mama...", so ječale ustnice, ko sem se nenadoma spet zavedel svojih z obupom prebodenih misli. Obup mi je stisnil solz polno srce, kot stisne mlinski kamen pšenično zrno in zmelje. Naslonil sem glavo na borovo deblo in zaihtel. Hladne solze so mi stekle po vročem licu. Njihov hlad me je za hip pomiril. Tolažil sem sam sebe:

"Morda pa... je lahko... le bolje."

Odprl sem solzne oči. Jesen okoli mene se je nakitila z najbogatejšim nakitom, kot lepa dama. Tik pred mano je stal lep, rdeč rujev grm. Spreletel me je hladen pot.

"Rdeči listi...!" so bolščali vame, kot krvave materine oči, kot bi vame zrla bolna mati v vsej svoji nemoči. Zaslutil sem nesrečo.

"Lažni prerok!" sem rujevemu grmu siknil skozi zobe. Pograbil sem odlomljeno vejo, ki je preperevala na tleh poleg njega in začel z jezo udrihati po grmičku. Nisem krotil svoje jeze. Sedaj sem imel priložnost, da znesem svojo boleost na druge. Padalo je po grmu brez usmiljenja. Vrtel sem svojo gorjačo, kolikor so mogle z jezo napete mišice. Rujeve veje so ječale, se upogibale, njihovo listje je letelo, kot letijo iskre iz šentjanževega kresa. Ustavil sem se in si obrisal čelo. Zajel sem sapo in pogledal grm. Opustošen! Izdivjal sem se, a bolečina je ostala.

Zaihtel je. S ,čemu' se je v tistem trenutku začelo ogromno vprašanj. Vsa hkrati so se mi zajedala v meso in srce. Le kaj je bil ta moj dan? En sam zalet brezglavega obupa. Iz bolnice sem se vrnil lačen, a že prvi požirek juhe mi je ostal v grlu. Zdravnica mi je namreč rekla, da me pod večer zopet pokličejo.

Ves dan je bil en sam splet baladnih razpoloženj. V meni je tekla tragedija. Slutil sem katarzo svojih misli, a davek zanjo se mi je zdel previsok.

"Udarec usode... prekleta usoda... preklet ta dan."

Obup me je metal kot božjastnega. Zdaj sem jokal in močil posteljo s svojimi solzami, zdaj sem se umival, da bi spral s sebe svojo žalost. Nato sem se spomnil... Narava mi je vedno bila verna tolažnica, že takrat, ko sem delal svoje prve korake. To so bili najbolj nerodni dnevi življenja; seznama mojih nerodnosti ni nihče delal - preveč jih je bilo. Le mati je vse to poravnavala z leškovko. Ponavadi sem dobil le nekaj udarcev, nato se mi je uspelo iztrgati in zbežati v gozd. Tam sem se čutil potolaženega, čeprav je ves leškov gaj z nepreglednim številom šib prisegal novo kaznovanje.

"Bedak!" sem si očital: "Ko bi tedaj čutil to, kar čutim sedaj...? Ko bi tedaj vedel...?"

Udarci usode so enakomerno tolkli po mojem srcu.

"Grem," sem si dejal: "da stresem s sebe to živčnost." In zdivjal sem se, divjal sem po stezah, a se ni nič spremenilo. Sedaj sem nepremično slonel z glavo na borovem deblu.

Med borovci je zavel prijeten vetrič. Hladno in nežno me je pobožal. Spet sem se streznil. Zdelo se mi je, da se me nežno dotika materina roka. Kolikokrat mi je ta nežni dotik reševal vprašanja, ne da bi materine ustnice spregovorile eno samo besedo.

"Sedaj bom sam..." Misel je donela v meni, kot bi v meni bobnel težki svetogorski zvon.

Mišice so se napenjale, da bi zadržale ogromno moč, ki me je hotela raznesti in zmleti.

Narava je bila neizprosna prerokinja. Gole veje ruja so se mi zdele kot onemogle materine roke, rjave kot materina posušena koža, tesno napeta čez gole kosti, rdeče listje kot ... kot materine trudne oči. In prve suhe veje so se mi zdele hladne roke črne smrti, ki stoji ob robu materine postelje in kleplje ostro koso, da z njo zada milostni udarec.

Nekaj me je vendarle mirilo. To je bila oranžnordeča svetloba zahajajočega sonca, ki je božala življenjsko puščobo okoli mene. To je bilo moje poslednje upanje.

"Čim kasneje pridi večer!" sem si zaželel. Če nikoli v življenju se nisem tako bal noči.

"Da bi le prišel čim kasneje tisti trenutek!"

Toda moje upanje je tonilo. Če nikoli ni sonce tako hitro zahajalo. Ko se je sončna krogla pomaknila za obzorje, je z njo odplulo poslednje upanje.

Tedaj sem se zresnil. Čudna moč me je pokrila čustva, spet sem mogel stvarno misliti. Vedel sem: "To je poslednja noč v življenju moje mame. Jutro bom dočakal sam."

Odpravil sem se v bolnišnico, da dam materi zadnji pozdrav.

Mirko Robba

Krog mene tisoč ljudi,
a nobeden mi blizu ni.
V srcu nosim boleost,
močno se oglašča mi vest.

Usmeril bom svoje življenje,
oplemenitil trpljenje.
Bogu se bom daroval,
služabnik Njegov bom postal.

Alojz Furlan

S polnimi nahrbtniki sva prispela v Vipavo in imela le še pet minut do odhoda avtobusa. Komaj sem si upal pomisliti, da bom že jutri v Rimu. Misli so se mi ustavile ob ovirah, ki bi se mi lahko še postavile na pot. Lahko bi brat še bolj zbolel, pa bi moral z njim domov. Lahko bi bilo na meji kaj narobe. Nehote sem segel po potni list.

Prišel je avtobus, a je odpeljal brez naju: "Ne jemljemo, niti za Ljubljano ne!" Ostala sva na cesti z velikimi nahrbtniki. Brat je štopal. Kmalu nam ustavi študentka, ki je imela prostora komaj za enega. Stiskal sem se ob košari s komaj mesec staro Majo, ki se je vozila na zadnjem sedežu. Proti koncu avtoceste je avto malo protestiral. Moral se je ohladiti v snežnem metežu. Končno sva le prišla v skupino mladih, ki je bila že zbrana v cerkvi. Takrat sem se šele zavedel, kaj pomeni šeststo ljudi. Že pri maši nam je škof poskušal podati cilj in namen romanja. Prijelo je posebno nas, zapoznele, ki si tega nismo sami ustvarili. Po naročilu: "Pojdite počasi, da boste hitro prišli iz cerkve," smo se spravili na avtobuse. Gladko je šlo do meje. Tu nam samo denarja niso pregledali, ker so verjetno vedeli, da ga študentje po navadi nimamo. V Mestreah smo doživeli prijazen sprejem italijanske župnije. Skupaj smo peli, jedli in pili. V Orvietu smo imeli skupno slovensko mašo. Cerkev je tako velika, da smo Slovenci napolnili le prezbiterij.

Včasih sem v svojih letih življenja doživel tako srečne trenutke, da mi je bilo žal, ko sem spoznal, da ne morem o teh trenutkih nikomur natančno povedati. To je kakor bi videl posebno lepo mavrico, in bi jo hotel opisati. Ne bi me razumeli, skomignili bi in rekli: "Je bila pač mavrica."

Zame Rim ni bil le, niti ne samo večno mesto, ko smo prodirali proti osrčju. Peljali smo se po Apijski cesti, koder je bežal ven in se nazaj vračal sv. Peter.

Pogled mi je božal vzpetine posejane s hišami. Nisem videl razlike v primerjavi z domačimi naselji. Misle niso sledile pismu iz Tadeja, katerega nam je brala vodička. Dopovedoval sem si: "To je Rim in ti si tukaj."

Ko smo pred Lateranom zapustili avtobus, sem takoj videl, da ne bodo drugi gledali name, ampak bom moral jaz paziti na druge. Tako sem skrbno pazil, kam gre naša skupina, da se ne bi izgubil. Pristali smo v župniji, kjer so bili skoraj sami Nemci. Pri maši smo imeli še Poljake in Italijane. Jezik nam skoraj ni predstavljal problemov. Vsak večer so nas malo bolele roke od mahanja in kazanja. Sveto mašo smo imeli v vsakem jeziku malo. Peli smo latinske kane in mednarodno alelujo. Posebno doživetje je bila slovenska sveta maša, ki smo jo vsak dan darovali na grobu svetega Cirila.

Prideš v trenutke, ko si vesel. Ne tako vesel s širokimi usti in s poskakujočim ali cvilečim glasom, ampak globinsko, notranje vesel. Tudi sam sem bil takrat srečen. Bil sem tako vesel, da so se mi oči svetile, kot če bi prismučal naravnost s Triglava v dolino Vrat. Zdi se mi, da smo Slovenci dobri grebatorji, kajti celo vrsto sem jih videl čakati na papeža ob plotu v cerkvi sv. Petra. Tudi Rudi, organizator slovenskih romarjev je stal malo naprej od mene in se trdno oprijemal ograje, da ga ne bi izrinili. Sam sem dobil dobro mesto, potem ko sem čvrsto preplezal dve ograji. Čakali smo in vzdržali vse pritiske, ko se je Sveti Oče prikazal pri vratih. Približeval se je počasi. Gledal sem ga čisto od blizu. Bil je preprost v svoji beli obleki. Bil je ponižen in čvrst. Prihajal je proti meni in se dotikal rok, ki so se stegovali k njemu. Z obema rokama sem ga zgtabil za zapestje in vzkliknil: "Slovenec sem!" Zaustavil se je in me pogledal: "Slovenec?!" In šel je naprej in podajal roke tistim, ki so se stegovali k njemu. S tem je osrečil še mnogo drugih. Spregovoril je počasi in s povdarkom. Praznično so zveneale njegove besede.

"Med skupinami pozdravljam tudi številno skupino iz Slovenije..." Tako sem ploskal kot še nikoli. To srečanje nas je vse osrečilo. Kar peli smo na trolejbusu in po ulicah, ko smo se vračali na župnije.

Na tratah pod Grintavcem sem nekoč videl celo vrsto najrazličnejših rožic. Tako lepih cvetic še nisem videl. Ko sem prišel domov, jih nisem mogel opisati. Če sem rekel, da so stokrat lepše kot tiste na oknu, drugim s tem nisem nič povedal. Prav tako lahko bore malo povem o srečanju evropske mladine v Rimu. Tamkajšnjega navdušenja in vzdušja ne morem pričarati. To je težko razumeti. Rožice pod Grintovcem je treba videti in Rim doživeti.

Janez Kobal

LOURDES

Bilo je na koncu prvega razreda gimnazije, ko sem v verskem tedniku Družina bral o romanju v Lurd. Takrat sem si prav po tihoma želel tega romanja, vendar je bilo vse samo v mislih, torej daleč od stvarnosti. Že prej smo se doma večkrat pogovarjali o Lurdu in prikazovanjih Marije. Potem sva govorila tudi z župnikom in ta mi je rekel, da bo pripravil žirovce za to, da bi nas šlo več. Tisti "nas" me je presenetil, a se je hitro izgubil med drugimi mislimi.

"Če hočeš, lahko greš v Lurd." Bil je glas domačega župnika. Edina misel je bila odtlej Lurd. Dnevi so tekli in med tem časom smo poskrbeli za vse potrebne dokumente. Prišel je čas. Spominjam se: stopili smo na avtobus, ki je peljal v Ljubljano. Bili smo vsi žirovci na kupu, na vsakem je igral nasmeh in neko veselo pričakovanje. Vsi smo bili v nekakšnem prelepem adventu.

Prispeli smo v Ljubljano, stopili smo na vlak in čutil sem, da bom doživel nekaj, kar bo pozneje postalo zelo važen del mene. Vlak je odpeljal. Množica, ki nas je pospre-

mila, se je manjšala. Za mano je ostalo samo obzorje. Vožnja je bila po svoje mučna toda zanimiva. S sabo smo imeli bolnike, ki so bili priklenjeni na postelje. Po vseh zastojih in težavah smo po devetindvajsetih urah vožnje prispeli v Lurd. Lurd je bil pred nami. Ne, ni bil, bila so le razna naselja, bližali smo se, a nismo še prispeli. Pogledal sem skozi okno in počasi se je na obzorju prikazovala železniška postaja. Vedel sem, da bo vožnje kmalu konec. Kača, sestavljena iz šestnajstih vagonov se je prebila do postaje. Kar se da hitro smo stopili iz vlaka, da bi čim prej stali na "sveti" zemlji. Ko sem se pognal z vlaka, sem občutil, da je prav tako trda, kakor naša žirovska. Pred postajo so nas čakali avtobusi. V daljavi sem zagledal tablo: Hotel Angelus. Videl sem: "Ta je moj!" Zrinil sem se do sedeža in čakal, čakal. Odpeljali smo se. Pot je bila strma in prebijali smo se skozi ozke in dolge ulice. Povsod ljudje, povsod stojnice. Končno smo prispeli v "Dantejeva nebesa."

Doživel sem tisto, po čemer sem hrepenel. Stopil sem pred votlino, pokleknil in molil. Molil sem, ne vem kaj in kako, vem samo, da sem molil. Bil sem negiben. Vse je postalo eno. Roke niso občutile bolesti, noga ni čutila trde zemlje, misel ni bila priklenjena na okolico, ne na obraze, ne na stvari, ki so me obdajale. Čutil sem, da me Bog kliče, hoče me imeti za svoj načrt: "Sin pusti vse in hodi za mano." To ni bil preizkus moje vere, ampak njena dopolnitev. Doživel sem nekaj, česar ni moč izraziti: Stojite sredi puščave, vse povsod le pesek, pustinja, vi pa ste žejni. Pogledate okrog sebe in v daljavi zagledate vodo. V silnem navalu žeje se je napijete. Postavite se v ta položaj! Kaj bi lahko povedali o svojem občutju? Bili bi skopi, ker ni besede, ki bi izrazila vse. Morda bi rekli: Odžejal sem se. Tudi jaz sem se odžejal.

Vračal sem se po ulicah, skozi množico. Vsepovsod razkošne stojnice, kričeče reklame. Vse to je bila reka, ki ni imela bregov, ki je drvela brez cilja, toda gnalo jo je, tekla je ni se ustavila. Vse to je v mestu Lurdu.

Bil sem utrujen. Iskal sem nekaj, kar bi me razvedrilo. Srečal sem malo starejšega prijatelja, ki me je povabil na oranžado. Poslovila sva se in zopet sem padel v to deročo reko, ki me je hitro sprejela v svoje okrilje. Stekel sem. Bil sem v majhni ulici. Zopet sam. Stekel sem in: "Ah, ah, oooooo."

"Pardonnez moi, s'il vous plaît," je kriknilo iz mene. Zaletel sem se v moža, ki je prihajal s stopnišča. Pogledal sem ga v obraz. Držal se je za usta in stokal:

"Pardon, pardon monsieur,..." Obrnil se je, zamahnil z roko in odšel. Prijel sem se za glavo in taval dalje. Hodil sem, se obračal, umikal, čutil sem, kako me množica stiska, mori. Sredi vsega sem se spomnil:

"Kaj sploh iščem tukaj, kje sem?"

Obrnil sem se in s hitrimi koraki šel pred votlino. Ozrl sem se. Glej mlade, glej tam starca, črnce.

Pokleknil sem na trda tla. Pred mano so bile sveče, ki so osvetljevale lik Marije, ki kakor mati varuje svoj Lurd, Vipavo, žiri. Molil sem. Mislil na našo družino, starše, brata, sestro, prijatelje. Ne vem kako, zakaj? Molil sem za grešnike, za spreobrnitev teh, molil sem zase. Molil sem, Marija..., Oče..., Bratje...

Morda sem bil sebičen, po vsem tem sem gledal samo nase.

Ljubo Bekš

" I S K R E "

Glasilo vipavskih semeniščnikov

Leto: XIII

Številka: 2 23. 1. 1931

Vzdržujejo se s prostovoljnimi prispevki

Naslov uredništva: Uredništvo "ISKER"

Vipava 149

65271 Vipava

Mentor: prof. Otmar Črnilogar

Ureja: Mirko Robba

Tehnični urednik: Ljubo Bekš

Tipka: Martin Krapež

Fotografija na naslovni strani: Peter Planinc

Tisk in ostalo: Ljubo Bekš

Janez Cevce

Janez Kobal

Martin Krapež

Mirko Kržišnik

Marko Osredkar

Peter Planinc

Mirko Robba

Izrek na prvi strani: Ti, ki hočeš spoznati
samega sebe, ali veš,
da ti si!

Razmnoženo: 450 izvodov

Uredništvo

se zahvaljuje vsem, ki v tej številki ISKER sodelujete s
svojimi prispevki in vsem, ki ste k njenemu izidu pripomogli
z denarnimi prispevki. Posebno smo hvaležni:

g. prof. Otmarju Črnilogarju, ki v ISKRAH sodeluje kot
mentor,

g. Renatu Podbersiču, ravnatelju, ki nam je posodil svoj
pisalni stroj za tipkanje matric,

g. Vinku Kobalu, župniku iz Deskel, ki nam je priskrbel
ciklostil stroj.

Hvala tudi vsem, ki ste nam napisali svoja mnenja.

Šolsko glasilo
KNJIŽNICA
Leto XIII,

ISKRE

Inv. št.
19065

Škofjska gimnazija

Semenišče Vipava

